

og hvilken Garanti kunne de byde? Absolut intet Menneske kan garantere, at der ikke vil ske Ulykker ved det Forslag, som ligger paa Tingets Bord. Der gaar som en rød Traad gennem alle disse Toldforhandlinger fra Frihandelsmændenes Side kun dette ene: Den stærkeste Fremhævelse af Industriens Udnyttelse af Toldbeskyttelsen. Man vil ikke fra den Side anerkende, at det, det gælder om, er at bevare Arbejdet her for Landet, at skaffe Sysselsættelse til saa mange Mennesker som muligt. Man vil ikke se, at det i Nutiden ikke er en Kamp mellem Forbrugere og Producenter, men at det er en Kamp mellem Tyskere, Amerikanere, Englændere, at det er en Kamp mellem Nationer, og at vi ville gaa til Grunde, hvis vi ikke værne os med en passende Toldmur. Man vil ikke se, at det, der er Hovedsagen, er at rejse en Mur, en forsvarlig Mur mod Udlandets Indtrængen. Men vi ere sikkert det eneste Land, der ikke har Forstaaelsen deraf. Det er sørgeligt at skulle sige det, men jeg tror ikke, det er for meget sagt, at det er Klassehad, Misundelse og Egoisme, der præge Toldlovsforslagets Behandling. Man vil ikke se, at Toldbeskyttelsen i videste Forstand er et Samfundsspørgsmaal af den mest indgribende Betydning. Det er taabeligt at blive ved med at tale om denne eller hin Fabrikants Udnyttelse af Beskyttelsen. Hver Dag kan jo den indenlandske Konkurrence tage den Part af Beskyttelsen, som maaske er for meget. Naar Valget staar imellem at have en indenlandsk Industri at beskytte og fremhjelpe eller at blive udbyttet af de udenlandske Karteller, saa synes jeg ikke, der er nogen Tvivl om, hvilken Vej man skal gaa. Men Udviklingen af Erhvervslivet her i Landet ved at skabe ny Virksomheder er en Udvikling i Dygtighed og Intelligens, som Landbruget umuligt alene kan yde. Landbruget maa efter sin Natur være langt mere skematisk og ensidigt end Industrien. For hver ny Industri, for hver ny Virksomhed kræves der en teknisk Uddannelse, en Opdragelse og Opfindsomhed for at kunne præstere og afsætte et fuldt godt Fabrikat. Man bliver ikke industridrivende ved at forskrive nogle Maskiner og nogle udenlandske Arbejdere. Der skal et Arbejde til, som kun den kan tale med om, der

selv har prøvet det, selv har set sin Eksistens truet og maaske kæmpet en haabløs Kamp, inden det lykkedes ham at overvinde de Vanskeligheder, som taarne sig op fra alle Sider. Men hvorledes vilde det se ud her i Landet, hvis vi ikke havde haft den forældede Toldlov af 1863? Vilde Landbruget have haft det Hjemmemarked, som det nu har? Tænk Dem vort Land uden de Virksomheder, som nu ere voksede op i Ly af Toldloven af 1863, der ganske sikkert blev givet under andre Forhold, under Hensyn til Holsten og Slesvig, men som har været af den allerstørste Betydning for Udviklingen herhjemme.

Man taler om Fabrikker med Sovepuder, om Fabrikker, der stagnerer og bruge forældede Maskiner. Tror nu virkelig nogen paa disse Fabler? Som om nogen industriel Virksomhed herhjemme med en Arbejds løn, som den vi maa betale, og som er højere end i de fleste andre Lande, kan faa Lov at hvile i Fred paa en Sovepude! Man skulde efter den Slags Talemaader tro, at vor Industri var ældgammel, saadan henimod hundrede Aar eller saa. Nej, Sandheden er den, at vor Industri i det store og hele kun er 30—40 Aar gammel. Den er bygget op i Læ af Toldloven af 1863, og det, der fandtes af Industri inden den Tid, var, hvis man vil undersøge det nærmere, meget ubetydelige og meget smaa Virksomheder. Om hvorledes Forholdene for Industrien vare for 60—70 Aar siden fremkom der i Fjor nogle Meddelelser fra Professor Nyrop paa en Generalforsamling i Industriforeningen, hvor han sagde: Da Industriforeningen blev stiftet i 1838, stod det daarligt til med den danske Industri. Vi kunne læse det i nogle Artikler, som Orla Lehmann skrev i „Fædrelandet“. Han bruger stærke Udtryk: Den Ugunst, Industrien staar i, er gaaet over til en aldeles forblendet, forstokket og forstenet Aversion. Og Kammerherre Drewsen paa Strandmøllen bekræfter det, naar han samtidig beklager, at det er blevet en Trosartikel, at Fabrikker ikke kunne eksistere her i Landet, og at det næsten er umuligt at faa Penge til Laans i industrielle Foretagender, baade offentlige og private. Naar Industriens Forhold vare saadanne den Gang og mange Aar senere, og man saa betragter